

Fundació museu del taulell
manolo safont

Ajuntament d'Onda

LA PASTA La cultura une el corazón de los pueblos

La cultura uneix el cor dels pobles

LA PASTA

*La cultura une el corazón de los pueblos
La cultura uneix el cor dels pobles*

COL·LECCIÓ CERAMISTES CONTEMPORANIS

CATÀLEG:

Títol: LA PASTA. La cultura une el corazón de los pueblos. La cultura uneix el cor dels pobles

Textos: Arcadi Blasco, Antonio Vivas, Daniel Caxigueiro, Alberto Andrés i Vicent Estall

Coordinació: Cristina Guzmán Traver i Vicent Estall i Poles

Disseny: Begonya Molina

Imprenta: Gráficas Castañ

Edita: Fundació Museu del Taulell "Manolo Safont"

ISBN: 978-84-615-2241-5

Nº REGISTRO : 11/ 74895

COL.LECCIÓ CERAMISTES CONTEMPORANIS nº2

Direcció: Vicent Estall i Poles

EXPOSICIÓ:

Títol: LA PASTA. La cultura une el corazón de los pueblos. La cultura uneix el cor dels pobles

Comissaria: Xela Area

Coordinació: Cristina Guzmán Traver

Realització i muntatge: Equip tècnic Museu del Taulell; Sergio León Gomís, Marc Ribera Giner, Ximo Huguet Lecha i David Sánchez Salas

Comunicació: Verónica López Alarcón

Direcció: Vicent Estall i Poles

de l'1 de juliol al 30 d'agost de 2011

MUSEU DEL TAULELL "MANOLO SAFONT"

Ajuntament d'Onda

CATÀLEG DE L' EXPOSICIÓ
LA PASTA

*La cultura une el corazón de los pueblos
La cultura uneix el cor dels pobles*

MUSEU DEL TAULELL “MANOLO SAFONT”
de l’1 de juliol al 30 d’agost de 2011

COL·LECCIÓ CERAMISTES CONTEMPORANIS

Per al nou govern municipal és un plaer presentar el Catàleg “La Pasta” amb motiu de la segona exposició sobre ceràmica contemporània que realitza el Museu del Taulell en l'acompliment de les seues funcions al servei de la societat en general.

En aquest sentit, dins de la programació del Museu es contempla la realització d'una sèrie d'exposicions de ceràmica avantguardista de la mà de ceramistes de reconegut prestigi nacional i internacional, amb l'objecte de mostrar, delectar i estimular amb la seu obra i que aquesta siga un incentiu per a tots aquells que es dediquen o vulguen dedicar-se a la creació artística amb ceràmica.

En aquesta ocasió mereix ressaltar-se el fet que es tracta d'una mostra col·lectiva que uneix les obres de 18 autors de procedents de diversos llocs de la geografia espanyola, així com de Portugal i Veneçuela.

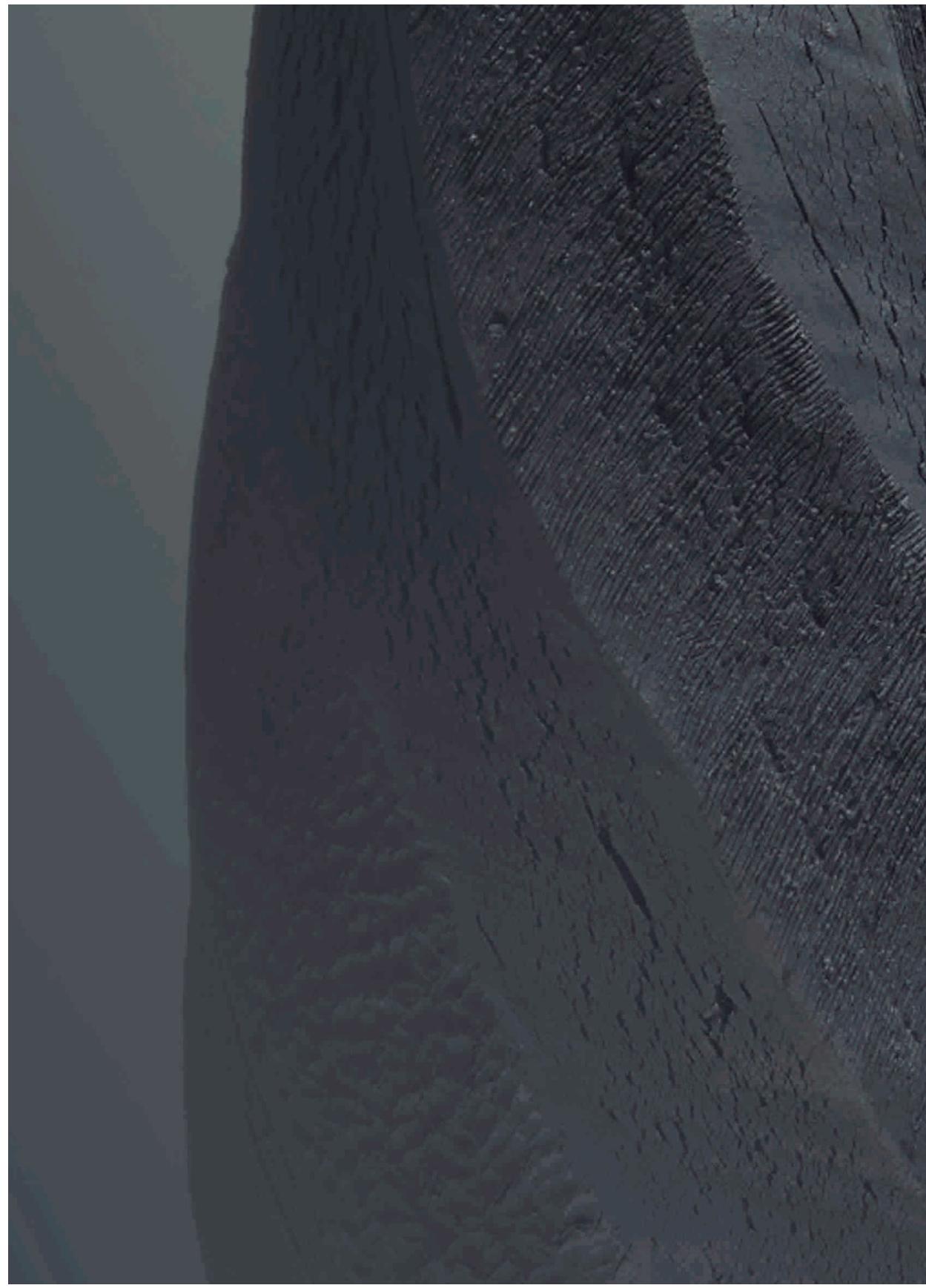
Vull donar les gràcies a tots els artistes per la cessió temporal de les seues obres per a aquest esdeveniment i especialment a Xela Area, Comissaria de la mostra, i Cristina Guzmán Traver, ceramista valenciana, com catalitzadora d'aquesta iniciativa en el nostre Museu.

També desitge estendre el meu agraiement als diferents autors que han expressat les seues reflexions en aquest catàleg, ja que sens dubte, ens ajuden a tots a comprendre molt millor les obres exhibides.

Com a President de la Fundació del Museu del Taulell “Manolo Safont” només em resta reconèixer el treball de tots els membres del Patronat de la Fundació del Museu per fer possible amb el seu suport aquest tipus d'esdeveniments culturals que, com resa el subtítol de la mostra, “uneixen el cor dels pobles”.

Salvador Aguilera Ramos
President de la Fundació del Museu del Taulell “Manolo Safont”

Onda, 1 de juliol de 2011

Para el nuevo gobierno es un placer presentar el Catálogo “La Pasta” con motivo de la segunda exposición sobre cerámica contemporánea que realiza el Museo del Azulejo en el desempeño de sus funciones al servicio de la sociedad en general.

En este sentido, dentro de la programación del Museo se contempla la realización de una serie de exposiciones de cerámica vanguardista de la mano de ceramistas de reconocido prestigio nacional e internacional, con el objeto de mostrar, deleitar y estimular con su obra y que ésta sea un incentivo para todos aquellos que se dedican o quieran dedicarse a la creación artística con cerámica.

En esta ocasión merece resaltarse el hecho de que se trata de una muestra colectiva que aúna las obras de 18 autores de procedentes de diversos lugares de la geografía española, así como de Portugal y Venezuela.

Quiero dar las gracias a todos los artistas por la cesión temporal de sus obras para este evento y especialmente a Dª Xela Area , Comisaria de la muestra, y Dª Cristina Guzmán Traver, ceramista valenciana, como catalizadora de esta iniciativa en nuestro Museo.

También deseo extender mi agradecimiento a los distintos autores que han expresado sus reflexiones en este catálogo, ya que sin duda, nos ayudan a todos a comprender mucho mejor las obras exhibidas.

Como Presidente de la Fundació del Museu del Taulell “Manolo Safont” sólo me resta reconocer el trabajo de todos los miembros del Patronato de la Fundación del Museo por hacer posible con su apoyo este tipo de acontecimientos culturales que, como reza el subtítulo de la muestra, “unen el corazón de los pueblos”.

Salvador Aguilella Ramos
Presidente de la Fundació del Museu del Taulell “Manolo Safont”

Onda, 1 de julio de 2011

Vicent Estall i Poles

Director del Museu del Taulell “Manolo Safont”

Mira “La Pasta”

Meditant sobre aquesta exposició i la ceràmica avantguardista d'autor, em vaig trobar, sense voler-ho, mirant una posta de sol sobre la Serra de Espadà. No era la primera vegada que observava aquesta meravella quotidiana, quin dubte cap, però em va fer reflexionar sobre el que desitge expressar respecte a les obres objecte d'aquesta exposició i presents en aquest catàleg: “La Pasta: la cultura uneix el cor dels pobles”.

El primer que em va venir a la ment va ser que era un espectacle bell, sense més, que m'emociona cada vegada ho contempla, sense adonar-me, quasi sense voler, ni sense reparar en açò, com tothom diria. També vaig pensar que no desitjava, encara que ho coneixia, saber perquè es produeix aquesta bellesa natural. Vaig pensar en algú al meu costat explicant-me les causes que ho produeixen: la rotació de la terra, la translació del planeta al voltant del sol, etc..., i vaig apartar aquesta idea ràpidament de la meua ment. Encara que, també és cert que m'agrada conèixer la causa de tot, el com, el per què de les coses, com a tothom. Però, en aqueix moment, en aqueix precís i preciós instant, no vaig voler saber ni recordar les causes que provoquen tal bellesa, vaig voler simplement contemplar-la.

Alguna cosa similar o semblat em provoca quan veig les obres anomenades d'art, com les de l'exposició “La Pasta”: m'agraden, m'emocionen, em delecten o diverteixen, m'il·lustren,... o tot el contrari, però mai em deixen indiferent. Una simple mirada per l'exposició ens fa, encara que no siguem del tot conscients i siga difícil de mesurar, més rics espiritualment, ens permet apreciar o menysprear, però incorpora al nostre subconscient imatges i diàlegs nous per a poder enfocar-nos, i entendre, amb actitud més o menys crítica, el fet artístic. Fet artístic que provocar, en positiu o negatiu, però sempre emoció individual.

Certament, l'aproximació a una obra d'art, esdevinguda amb el temps o expressada en la seua creació, es fa des del propi bagatge sensitiu però també amb la pura i simple mirada o contemplació. És a dir, es pot estimar una obra sense necessitat de conèixer com s'ha fet.

Vicent Estall i Poles
Director del Museo del Azulejo “Manolo Safont”

Mira “La Pasta”

Meditando sobre esta exposición y la cerámica vanguardista de autor, me encontré, sin quererlo, mirando una puesta de sol sobre la Sierra de Espadán. No era la primera vez que observaba esta maravilla cotidiana, qué duda cabe, pero me hizo reflexionar sobre lo que deseo expresar respecto a las obras objeto de esta exposición y presentes en este catálogo: “La Pasta: la cultura une el corazón de los pueblos”.

Lo primero que me vino a la mente fue que era un espectáculo bello, sin más, que me emociona cada vez lo contemplo, sin darme cuenta, casi sin querer, ni sin reparar en ello, como todo el mundo diría. También pensé que no deseaba, aunque lo conocía, saber porque se produce esta belleza natural. Malpensé en alguien a mi lado explicándome las causas que lo producen: la rotación de la tierra, la traslación del planeta alrededor del sol, etc..., y aparte esta idea rápidamente de mi mente. Aunque, también es cierto que me gusta conocer la causa de todo, el cómo, el por qué de las cosas, como a todo el mundo. Pero, en ese momento, en ese preciso y precioso instante, no quise saber ni recordar las causas que provocan tal hermosura, quise simplemente contemplarla.

Algo similar o parecido me provoca cuando veo las obras llamadas de arte, como las de la exposición “La Pasta”: me gustan, me emocionan, me deleitan o divierten, me ilustran,... o todo lo contrario, pero nunca me dejan indiferente. Una simple mirada por la exposición nos hace, aunque no seamos del todo conscientes y sea difícil de mesurar, más ricos espiritualmente, nos permite apreciar o despreciar, pero incorpora a nuestro subconsciente imágenes y diálogos nuevos para poder enfrentarnos, y entender, con actitud más o menos crítica, el hecho artístico. Hecho artístico que provocar, en positivo o negativo, pero siempre emoción individual.

Ciertamente, la aproximación a una obra de arte, devenida con el tiempo o expresada en su creación, se hace desde el propio bagaje sensitivo pero también con la pura y simple mirada o contemplación. Es decir, se puede estimar una obra sin necesidad de conocer cómo se ha hecho.

La ceràmica, “pasta” a l’origen primigeni, es modela segons cada autor dependent de múltiples factors, tants com els de la pròpia existència: el pensament, el sentit de la bellesa, les creences, la memòria, l’actitud davant els reptes de la vida, de l’estat d’ànim,... Referent a açò, diu S. Giedion que l’organisme humà precisa del contacte amb la terra i amb les coses que creixen, que el cos està subjecte a les lleis de la vida animal. Però al mateix temps les relacions de l’ésser humà amb el seu entorn estan subjectes a un canvi continu i inesgotable.

“La Pasta”, la pròpia argila, és terra que al final, gràcies al coneixement i el domini de la tècnica, i per mitjà el propi “atanor alquímic” de cada autor, es transforma i canvia per sempre, sense volta arrere, en obra ceràmica única i singular.

La cerámica, “pasta” en su origen primigenio, se moldea según cada autor dependiendo de múltiples factores, tantos como los de la propia existencia: el pensamiento, el sentido de la belleza, las creencias, la memoria, la actitud ante los retos de la vida, del estado de ánimo,... A este respecto, dice S. Giedion que el organismo humano precisa del contacto con la tierra y con las cosas que crecen, que el cuerpo está sujeto a las leyes de la vida animal. Pero al mismo tiempo las relaciones del ser humano con su entorno están sujetas a un cambio continuo e inagotable.

“La Pasta”, la propia arcilla, es tierra que al final, merced al conocimiento y el dominio de la técnica, y por medio el propio “atanor alquímico” de cada autor, se transforma y cambia para siempre, sin vuelta atrás, en obra cerámica única y singular.

POSSIBLEMENT, en els últims temps, s'està parlant de ceràmica més que mai. Apareixen revistes, exposicions, catàlegs, angles insòlits, visions originals al voltant de la nova aportació dels ceramistes. Tot això està molt bé, donat que significa que quelcom és viu i no es tan sols una referència a l'objecte utilitari, a l'ornamentació, a l'arqueologia. Que ja son molts els que a la ceràmica li dediquen les seves cavil·lacions; feliçment i de manera afortunada amb vocació apassionada que a la llarga seran bons els resultats.

Des de sempre ha estat reconegut el fet de que el nivell dels pintors i escultors espanyols és elevat. I ho segueix sent.

Ens ha tocat assistir als inicis d'aquest nou concepte de la ceràmica. La ceràmica com a tècnica AL SERVEI DEL CREADOR PLÀSTIC, més enllà del recipient utilitari u ornamental, de l'atuell exquisit, de la textura matèrica insòlita; la ceràmica com la transformació dels materials per mig del foc al exclusiu servei de la creació plàstica.

Tenim una mostra eloqüent en esta exposició de nous ceramistes.

Es va teixint el teixit i s'apropa el dia en que la ceràmica sigui una expressió plàstica capaç com cap altra, de totes les possibilitats que pot donar esta transformació dels materials. la forma i el color en l'espai, amb l'esportaneïtat de la pintura, sense la seva ficció; la rotunditat de l'escultura més el concepte espacial de l'arquitectura, el buit. I amb la màgia afegida del foc dominant.

Vos desitge el millor per a un futur brillant.

Arcadi Blasco

Artista plástico

POSSIBLEMENTE, en los últimos tiempos, se está hablando de cerámica más que nunca. Aparecen revistas, exposiciones, catálogos, ángulos insólitos, visiones originales en torno a la nueva aportación de los ceramistas. Todo esto está muy bien, dado que significa que algo está vivo y no es tan sólo una referencia al objeto utilitario, a la ornamentación, a la arqueología. Que ya son muchos los que a la cerámica le dedican sus cavilaciones; felizmente y de manera afortunada con vocación apasionada que a la larga serán buenos los resultados.

Desde siempre ha sido reconocido el hecho de que el nivel de los pintores y escultores españoles es elevado. Y lo sigue siendo.

Nos ha tocado asistir a los inicios de este nuevo concepto de la cerámica. La cerámica como técnica AL SERVICIO DEL CREADOR PLÁSTICO, más allá del recipiente utilitario o ornamental, de la vasija exquisita, de la textura matérica insólita, la cerámica como la transformación de los materiales por medio del fuego en el exclusivo servicio de la creación plástica.

Tenemos una muestra elocuente en esta exposición de nuevos ceramistas.

Se va tejiendo el tejido y se acerca el día en que la cerámica sea una expresión plástica capaz como ninguna otra, de todas las posibilidades que puede dar esta transformación de los materiales. La forma y el color en el espacio, con la espontaneidad de la pintura, sin su ficción, la rotundidad de la escultura más el concepto espacial de la arquitectura, el vacío. Y con la magia añadida del fuego dominante.

Os deseo lo mejor para un futuro brillante.

Antonio Vivas Director Revista CERÀMICA
Membre de l'Acadèmia Internacional de la Ceràmica

LES PASTES DE LA CERÀMICA O EL FUTUR DEL PASSAT

El moviment de l'art principal de la ceràmica aprèn del passat per a partir d'ell, la qual cosa ens permet creure en el futur del passat, gràcies a una herència artística mil·lenària.

Des de les coves de Le Tuc on apareixen dos bisons copulant, passant pel posterior descobriment de formes ceràmiques a Xina fa divuit mil anys, fins al famós pitxer xinés de la dinastia Quing venut recentment en una subhasta britànica per seixanta milions d'euros i la magnífica ceràmica actual que veiem en aquesta esplèndida exposició itinerant titulada "La Pasta", on només trobem art amb majúscules.

La mostra visitarà previsiblement Castelló, València, Barcelona, Sevilla, Màlaga i la Biennal de Aveiro a Portugal, compta amb divuit ceramistes d'Espanya, Portugal i Veneçuela, entre altres llocs, tots ells de bona "pasta" ceràmica, que han presentat vint-i-sis obres ceràmiques de diverses grandàries i formats.

La sinergia parteix de la Trobada Internacional de Ceràmica que se celebra a Pontevedra des de 1989, d'ací l'encertat comissariat de Xela Area.

Totes les cultures, reflecteixen d'una manera o un altre, les necessitats humanes comunes, que no són unes altres que expressar la llibertat, ja que només el que sap apreciar la cultura, l'art o la ceràmica és lliure, i per tant, és més lliure el que més sap.

La varietat és l'ànima del plaure, per descomptat a aquesta magnífica exposició no li falta diversitat expressiva, trobem escultures ceràmiques, murals o obra més o menys pictòrica, instal·lacions, superbesses de torn, columnes totèmiques, obres surant i un fidel reflex dels gestos figuratius.

En aquest cas la "Pasta" pot ser porcellana, gres, refractari o senzillament fang, que és la millor pasta ceràmica, però aquesta ceràmica purifica les passions i provoca en l'espectador una alegria plaent, a causa de la riquesa del llenguatge plàstic i l'amplitud de conceptes, sense arribar a imitar el conceptual, però profundint en la narrativa de l'avanguarda ceràmica.

Antonio Vivas Director Revista CERÁMICA
Miembro de la Academia Internacional de la Cerámica

LAS PASTAS DE LA CERÁMICA O EL FUTURO DEL PASADO

El movimiento del arte principal de la cerámica aprende del pasado para partir de él, lo que nos permite creer en el futuro del pasado, gracias a una herencia artística milenaria.

Desde las cuevas de Le Tuc donde aparecen dos bisontes copulando, pasando por el posterior descubrimiento de formas cerámicas en China hace dieciocho mil años, hasta el famoso jarrón chino de la dinastía Quing vendido recientemente en una subasta británica por sesenta millones de euros y la magnífica cerámica actual que vemos en esta espléndida exposición itinerante titulada “La Pasta”, donde sólo encontramos arte con mayúsculas.

La muestra visitará previsiblemente Castellón, Valencia, Barcelona, Sevilla, Málaga y la Bienal de Aveiro en Portugal, cuenta con dieciocho ceramistas de España, Portugal y Venezuela, entre otros lugares, todos ellos de buena “pasta” cerámica, que han presentado veintiséis obras cerámicas de diversos tamaños y formatos.

La sinergia parte del Encuentro Internacional de Cerámica que se celebra en Pontevedra desde 1989, de ahí el acertado comisariado de Xela Area.

Todas las culturas, reflejan de un modo u otro, las necesidades humanas comunes, que no son otras que expresar la libertad, ya que sólo el que sabe apreciar la cultura, el arte o la cerámica es libre, y por tanto, es más libre el que más sabe.

La variedad es el alma del placer, desde luego a esta magnífica exposición no le falta diversidad expresiva, encontramos esculturas cerámicas, murales u obra más o menos pictórica, instalaciones, soberbias piezas de torno, columnas totémicas, obras flotando y un fiel reflejo de los gestos figurativos.

En este caso la “Pasta” puede ser porcelana, gres, refractario o sencillamente barro, que es la mejor pasta cerámica, pero esta cerámica purifica las pasiones y provoca en el espectador una alegría placentera, debido a la riqueza del lenguaje plástico y la amplitud de conceptos, sin llegar a imitar lo conceptual, pero ahondando en la narrativa de la vanguardia cerámica.

La ceràmica és voluptuositat de la imaginació, fins i tot el costat misteriós de la vida, però la gent que ens parla de la ceràmica com a "cacharros" sembla que no ha tingut molt temps per a aprendre a veure. Aqueixa gent pensa en la ceràmica com una cosa quan en realitat és un camí. Aquesta exposició itinerant demostra, una vegada més, que la ceràmica actual es troba en sintonia amb els moviments principals de l'art, ha de ser per que la ceràmica és aqueixa "mentida" que ens permet comprendre la veritat. La maduresa de la ceràmica contemporània ha permès prescindir d'algunes regles més o menys acadèmiques, gràcies a un inesgotable mestratge, demostrada ací àmpliament.

La riquesa narrativa mostrada per aquests divuit ceramistes confirma que la ceràmica sempre estarà present en l'art universal, s'admeta o no.

La ceràmica és una rebel·lió contra l'objecte vulgar, es busca i els que protagonitzen aquesta mostra, troben, aqueixa bellesa que miraculosament ocorre quan la mà, la ment i el cor marxen junts. La millor recomanació per a una exposició d'aquest calibre és convidar a veure-la.

La cerámica es la voluptuosidad de la imaginación, inclusive el lado misterioso de la vida, pero la gente que nos habla de la cerámica como “cacharros” parece que no ha tenido mucho tiempo para aprender a ver. Esa gente piensa en la cerámica como una cosa cuando en realidad es un camino. Esta exposición itinerante demuestra, una vez más, que la cerámica actual se encuentra en sintonía con los movimientos principales del arte, debe ser por que la cerámica es esa “mentira” que nos permite comprender la verdad. La madurez de la cerámica contemporánea ha permitido prescindir de algunas reglas más o menos académicas, gracias a una inagotable maestría, demostrada aquí sobradamente.

La riqueza narrativa mostrada por estos dieciocho ceramistas confirma que la cerámica siempre estará presente en el arte universal, se admita o no.

La cerámica es una rebelión contra el objeto vulgar, se busca y los que protagonizan esta muestra, encuentran, esa belleza que milagrosamente ocurre cuando la mano, la mente y el corazón marchan juntos. La mejor recomendación para una exposición de este calibre es invitar a verla.

Alberto Andrés Artista plàstic

Director de CERCO, Fira Internacional de Ceràmica Contemporània d'Aragó

18

LA PASTA

Estem formant fila davant la sala d'exposicions, esperant al fet que obrin les portes per a veure què s'amaga després del seu títol: "La Pasta".

Conversant, veiem que ningú s'ha documentat abans de venir a deixar-nos sorprendre per l'exposició pel títol de la qual ens hem deixat seduir.

De seguida veiem les diferents interpretacions entre els que formem el grup. El més desgarbat dels quatre, amb caçadora sintètica i ulleres de pasta negra, assegura que serà una exposició en la qual a través del cinema i amb gran dosi d'ironia i cinisme, es mostre com al llarg de la història recent sempre hi ha hagut i seguirà havent-hi tripijocs més o menys lítics i més o menys clandestins que inclouen drogues, sexe, joc i construcció.

La cara de sorpresa de l'home de vestit no es fa esperar. Ell, que deixa la seua americana oberta per a ensenyar la seua feliç panxa, afirma que sota aqueix títol solament es pot esperar una exposició sobre gastronomia, sobre els diferents enfocaments i usos culinaris de cada cultura. Amb un somriure a la recerca de complicitat, planteja que potser fins a tinguem una petita degustació en l'acte inaugural.

La dona que tinc davant de mi, la més reservada dels quatre, mentre mira una revista britànica d'art, afirma, de manera molt segura, que es tracta d'una exposició en la qual els autors han treballat amb l'única premissa de realitzar les seues obres amb argila, amb fang... amb pasta diu finalment per a deixar-nos clara la veritat del seu enfocament.

Abans que cap poguera respondre-li escoltem com obrin les portes i ansiosos entrem a deixar-nos seduir.

Va bastar una mirada còmplice entre tots per a reconèixer que la dona tenia raó. Gaudim d'una exposició en la qual diferents autors, que van coincidir en el Congrés Internacional de Ceràmica de Pontevedra de 2007, van voler homenatjar a la pasta, l'argila, el fang..., material amb el qual treballen i s'expressen. Pel que deien les cartel·les de les obres, cadascun d'ells emprant diferents tècniques, fangs, temperatures... un món desconegut per

Alberto Andrés Artista Plástico
Director de CERCO, Feria Internacional de Cerámica Contemporánea de Aragón

LA PASTA

Estamos formando fila ante la sala de exposiciones, aguardando a que abran las puertas para ver qué se esconde tras su título: "La Pasta".

Conversando, vemos que ninguno se ha documentado antes de venir a dejarnos sorprender por la exposición por cuyo título nos hemos dejado seducir.

Enseguida vemos las diferentes interpretaciones entre los que formamos el grupo. El más desgarbado de los cuatro, con cazadora sintética y gafas de pasta negra, asegura que será una exposición en la que a través del cine y con gran dosis de ironía y cinismo, se muestre cómo a lo largo de la historia reciente siempre ha habido y seguirá habiendo trapicheos más o menos lícitos y más o menos clandestinos que incluyen drogas, sexo, juego y construcción.

La cara de sorpresa del hombre de traje no se hace esperar. Él, que deja su americana abierta para enseñar su feliz panza, afirma que bajo ese título solo se puede esperar una exposición sobre gastronomía, acerca de los diferentes enfoques y usos culinarios de cada cultura. Con una sonrisa en busca de complicidad, plantea que quizás hasta tengamos una pequeña degustación en el acto inaugural.

La mujer que tengo delante de mí, la más reservada de los cuatro, mientras ojea una revista británica de arte, afirma, de manera muy segura, que se trata de una exposición en la que los autores han trabajado con la única premisa de realizar sus obras con arcilla, con barro,... con pasta dice finalmente para dejarnos clara la veracidad de su enfoque.

Antes de que ninguno pudiese responderle escuchamos cómo abren las puertas y ansiosos entramos a dejarnos seducir.

Bastó una mirada cómplice entre todos para reconocer que la mujer tenía razón. Disfrutamos de una exposición en la que distintos autores, que coincidieron en el Congreso Internacional de Cerámica de Pontevedra de 2007, quisieron homenajear a la pasta, la arcilla, el barro..., material con el que trabajan y se expresan. Por lo que decían las cartelas de las obras,

als profans i que atrau pel seu contacte primigeni amb el foc i la terra, alguna cosa tan aparentment senzilla i alhora tan seductora. Abans que res el que prevalia en l'exposició era la necessitat de comunicar. Moltes de les possibles lectures del títol estaven incloses en les obres a través de textures que poden recordar a elements culinaris, la realització formal de diners en fang, en pasta... així fins a les infinites possibilitats que semblen tenir tant el material com els autors.

Una vegada vaig eixir de l'exposició, mentre prenc un cafè, pense de nou en el títol de l'exposició..."La Pasta". Una nova perspectiva de l'exposició em descobreix que el diferent, el ressenyable i que normalment passa desapercebut és arribar a saber de quina pasta estaven fets els autors per a sentir la necessitat de comunicar amb l'espectador, per a crear amb la finalitat de gaudir i compartir. Quin exercici d'introspecció realitzen a l'hora de treballar, privat, íntim, que després es mostra nu a tots, exposat a tot tipus de valoracions alienes. En aquest pas d'allò més privat al més públic és on realment ha d'haver-hi gran dosi de passió per tot el procés creatiu.

Amb l'últim glop de cafè tinc la sensació de que encara em falta per conèixer la meitat de l'exposició. He vist l'obra, la seua intenció però vull saber més, saber què hi ha darrere de la matèria, endevinar quin és el procés pel qual s'arriba a realitzar un treball amb la finalitat de compartir-ho. Llegeixo el sobre del sucre i em vaig satisfet.

cada uno de ellos empleando distintas técnicas, barros, temperaturas... un mundo desconocido para los profanos y que atrae por su contacto primigenio con el fuego y la tierra, algo tan aparentemente sencillo y a la vez tan seductor. Ante todo lo que primaba en la exposición era la necesidad de comunicar. Muchas de las posibles lecturas del título estaban incluidas en las obras a través de texturas que pueden recordar a elementos culinarios, la realización formal de dinero en barro, en pasta...así hasta las infinitas posibilidades que parecen tener tanto el material como los autores.

Una vez salí de la exposición, mientras tomo un café, pienso de nuevo en el título de la exposición..."La Pasta". Una nueva perspectiva de la exposición me descubre que lo diferente, lo reseñable y que normalmente pasa desapercibido es llegar a saber de qué pasta estaban hechos los autores para sentir la necesidad de comunicar con el espectador, para crear con el fin de disfrutar y compartir. Qué ejercicio de introspección realizan a la hora de trabajar, privado, íntimo, que después se muestra desnudo a todos, expuesto a todo tipo de valoraciones ajenas. En ese paso de lo más privado a lo más público es donde realmente tiene que haber gran dosis de pasión por todo el proceso creativo.

Con el último sorbo de café tengo la sensación de que todavía me falta por conocer la mitad de la exposición. He visto la obra, su intención pero quiero saber más, saber qué hay detrás de la materia, adivinar cuál es el proceso por el cual se llega a realizar un trabajo con el fin de compartirlo. Leo el sobre del azúcar y me voy satisfecho.

Caxigueiro

Escultor

En aquests temps de crisis referir-se a la pasta no té molt mèrit... per açò, aquesta exposició que es forja en el 2007 al voltant de el "IX Encontro Internacional de Ceràmica" de Pontevedra, sembla que nasquera amb certa visió premonitorià. No obstant açò "La Pasta", en aquest cas, té també una altra important accepció: és una composició més o menys argilosa usada per a crear peces ceràmiques, en aquest cas d'indubtable caràcter artístic. Així doncs, podríem dir que aquesta mostra és el resultat d'un projecte col·lectiu, que pretén ensenyar l'obra d'artistes que s'expressen per mitjà de materials ceràmics.

En definitiva, es tracta d'un viatge per un món cada vegada més visible dins de les arts plàstiques. En ell ens trobarem amb peces clarament objectuals, al costat d'unes altres que naixen amb l'única intenció d'interferir l'espai; artistes que van a expressar-se a través de la ironia, al costat d'uns altres que cerquen la subtilesa i la poesia; obres que van a materialitzar-se en escultures, murals, instal·lacions etc. En fi, tota una oportunitat per a gaudir de la diversitat, doncs no oblidem també que els ceramistes presents procedeixen de diferents punts de la Península i Iberoamèrica.

M'alegra comprovar que "La Pasta" és una exposició més dins de la programació dels diferents espais expositius, l'obra ceràmica ha eixit del gueto! Per açò m'agradaria aprofitar l'oportunitat per a agrair a tots els que han posat nom al present: Arcadio Blasco, Llorens Artigas, Elena Colmeiro, Enric Mestre, etc. Sense ells, Cristina Guzmán, Lourdes Rodríguez, Marisa Alves, Joaquim Pombal, Angela María Crespo, Aristides Martín, Luis Plaza, Juana Fernández, Joao Lourenço, Salvador Pardo, Ainara Garay, Magdalena Rodríguez, Estefanía Sánchez, Marc Brocal, Andreina Franceschi, Lourdes Zapata, Sonia Abollo, Xela Area, possiblement avui encara haurien d'estar lluitant contra la ignorància i els prejudicis.

Enhorabona per l'exposició!

Caxigueiro

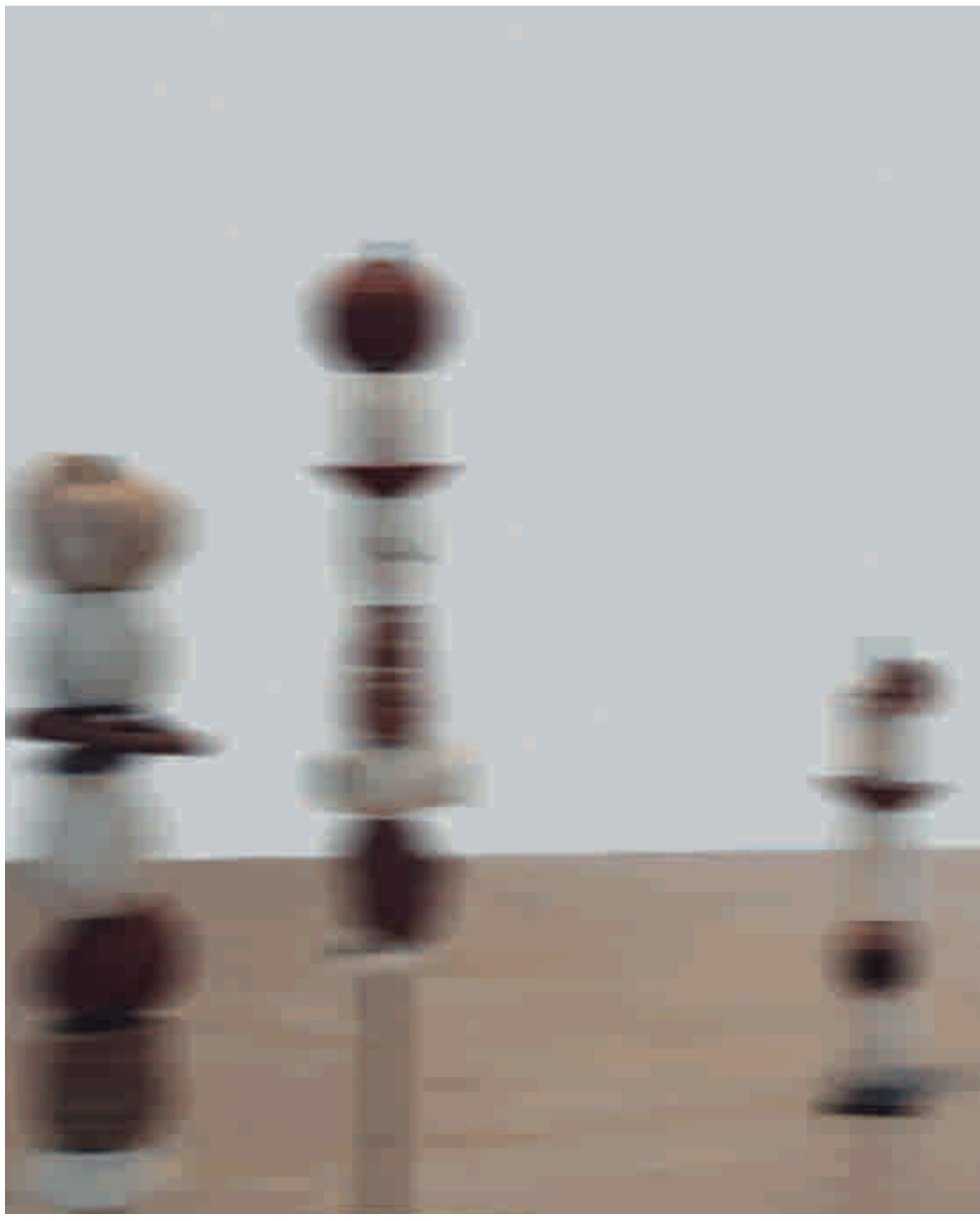
Escultor

En estos tiempos de crisis referirse a la pasta no tiene mucho mérito... por eso, esta exposición que se fragua en el 2007 alrededor del "IX Encontro Internacional de Cerámica" de Pontevedra, parece que naciese con cierta visión premonitoria. Sin embargo "La Pasta", en este caso, tiene también otra importante acepción: es una composición más o menos arcillosa usada para crear piezas cerámicas, en este caso de indudable carácter artístico. Así pues, podríamos decir que esta muestra es el resultado de un proyecto colectivo, que pretende enseñar la obra de artistas que se expresan por medio de materiales cerámicos.

En definitiva, se trata de un viaje por un mundo cada vez más visible dentro de las artes plásticas. En él nos vamos a encontrar con piezas claramente objetuales, junto a otras que nacen con la única intención de interferir el espacio; artistas que van a expresarse a través de la ironía, junto a otros que buscan la sutileza y la poesía; obras que van a materializarse en esculturas, murales, instalaciones etc. En fin, toda una oportunidad para disfrutar de la diversidad, pues no olvidemos también que los ceramistas presentes proceden de diferentes puntos de la Península e Iberoamérica.

Me alegra comprobar que "La Pasta" es una exposición más dentro de la programación de los diferentes espacios expositivos, ¡la obra cerámica ha salido del gueto! Por eso me gustaría aprovechar la oportunidad para agradecer a todos los que han puesto nombre al presente: Arcadio Blasco, Llorens Artigas, Elena Colmeiro, Enric Mestre etc. Sin ellos, Cristina Guzmán, Lourdes Rodríguez, Marisa Alves, Joaquim Pombal, Angela María Crespo, Arístides Martín, Luis Plaza, Juana Fernández, Joao Lourenço, Salvador Pardo, Ainara Garay, Magdalena Rodríguez, Estefanía Sánchez, Marc Brocal, Andreina Franceschi, Lourdes Zapata, Sonia Abollo, Xela Area, posiblemente hoy todavía tendrían que estar luchando contra la ignorancia y los prejuicios.

¡Enhorabuena por la exposición!

LA PASTA

*La cultura une el corazón de los pueblos
La cultura uneix el cor dels pobles*

obras obres

Tres pares de botas en el césped, tres diferentes pastas de cerámica desde un punto de vista humorístico.

Tres parells de botes en la gespa, tres diferents pastes de ceràmica des d'un punt de vista humorístic.

Sonia Abollo Cuéllar

Título: "Tres pares de botas"

Medidas: 22 x 20 cm.

Barro de Buño y gres.

Temperaturas: 1200 y 980°C

Año 2010.

Títol: "Tres pares de botas"

Mesures: 22 x 20 cm.

Fang de Buño i gres.

Temperatures: 1200 i 980°C

Any 2010.

En esta obra quiero reflejar con una doble lectura la transformación del ser humano, cuando su única visión es material, acabando por deformar desde un rostro, ojos cerrados de avaricia, narices grandes olfateando obsesivamente, bocas grandes y largas succionando compulsivamente esa pasta que no es culinaria sino fría y calculadora, siendo capaz de provocar tanta maldad y miseria, haciéndonos miserables a la vez, oscureciendo lo hermoso, hasta hacerlo desaparecer.

En esta obra vull reflexar amb una doble lectura la transformació del èsser humà, quan la seu única visió és material, acabant per deformar des de un rostre, ulls tancats d'avarícia, nassos grans olorant obsessivament, boques grans i llargues succionant compulsivament eixa pasta que no és culinària sinó freda i calculadora, sent capaç de provocar tanta maldat i misèria, fent-nos miserables al mateix temps, enfosquint el més bell, fins a fer-ho desaparéixer

Xela Area Pesqueira

Título: "Pasta al Dente"   Títol: "Pasta al Dente"

Instalación de cuatro piezas de 30 x 20 cm.   Instal·lació de quatre peces de 30 x 20 cm.

Temperatura: 1300°C   Temperatura: 1300 °C

Refractario, gres y óxidos.   Refractari, gres i òxids.

Año 2010.   Any 2010.

28/29

Las pequeñas piezas encajan en un todo, se disponen sobre su soporte, agrupándose y abrazándose en función de un lugar y un tiempo vivido, donde ser mujer en muchos lugares es difícil. Pero juntas las figuras desenmascaran estereotipos y jerarquías.

Les xicotetes peces encaixen en un tot, es disposen sobre el seu suport, agrupant-se i abraçant-se en funció d'un lloc i un temps viscut, on ser dona en molts llocs és difícil. Però junes les figures desemmascaren estereotips i jerarquies.

Ángela Mª Crespo Ortega

Título: "Juntas. Desarrollo y Evolución"

Títol: "Juntas. Desarrollo y Evolución"

Instalación. Técnica mixta.

Instal·ació. Tècnica mixta.

Medidas: 6 x 6 x 3,5 cm. 65 x 50 cm.   20 x 65 x 10
cm.

Mesures: 6 x 6 x 3,5 cm. 65 x 50 cm.   20 x 65 x 10
cm.

Gres, porcelana y refractario en molde de yeso, talla,
esmaltes y plexiglás.

Gres, porcellana i refractari en motlle de guix, talla, esmalts
i plexiglàs.

Año 2010.   Any 2010.

Alrededor, serpenteante y ondeante, multitud de piezas, multitud de color,
siempre alrededor del color, del color de la vida, del color del paisaje,
alrededor siempre del color que nos rodea.

Al voltant, serpentejant i onejant, multitud de peces, multitud de color,
sempre al voltant del color, del color de la vida, del color del paisatge,
al voltant sempre del color que ens rodeja.

Juana Fernández Santamaría

Título: "Alrededor"   Títol: "Alrededor"

Medidas: Variable.   Mesures: Variable.

Porcelana y engobes.   Porcellana i engalbes.

Año 2009.   Any 2009.

El diálogo interno en el momento del hacer. Sentimientos y palabras contenidos en él, que nos modifican como personas, contenedores de sensaciones, deseos, necesidades, fantasías.
Poner todas estas piezas a dialogar entre sí y con el espectador, que las observa en este diálogo silente, lleno de significados para todo aquel que pueda oír estas pequeñas conversaciones.

El diàleg intern en el moment del fer. Sentiments i paraules continguts en ell, que ens modifiquen com a persones, contendors de sensacions, desitjos, necessitats, fantasies.
Posar totes estes peces a dialogar entre si i amb l'espectador, que les observa en este diàleg silent, ple de significats per a tot aquell que puga sentir estos xicotetes conversacions.

Andreina Franceschi

Título: "Esencial" (de la serie Íntimas conversaciones)

Consta de dos piezas de 10 x 10 cm. y 12 x 12 cm.
respectivamente.

Técnica: gres modelado y esmaltado.

Año 2010.

Títol: "Esencial" (de la sèrie Íntimas conversaciones)

Consta de dues peces de 10 x 10 cm. i 12 x 12 cm.
respectivament.

Tècnica: gres modelat i esmaltat.

Any 2010.

Mi obra es un homenaje a la Madre Tierra “Ama Lur” que siempre nos está dando, alimentando, amamantando.

La meua obra és un homenatge a la Mare Terra “Ama Lur” que sempre ens està donant, alimentant, alletant.

Ainara Garay

Título "Ama Lur"   Títol "Ama Lur"

Medidas: 40 x 40 cm.   Mesures: 40 x 40 cm.

Porcelana y elementos naturales.   Porcellana i elements naturals.

Año 2010.   Any 2010.

Muchas chimeneas quedan, testimonios de un pasado industrial.
Bellas y altivas ahora se convierten en monumentos urbanos.
Aquel viejo tiempo que sus bocas tiraban humo como si de nubes se tratara.
Queda en nuestra memoria presente.
Y es por eso que todas estas pequeñas chimeneas, ahora sin humo, quieren
hacer un homenaje a sus majestuosas hermanas solitarias. Ya no dibujan
nubes, pero dibujan un paisaje que no debemos perder nunca.
Ahora, las tenemos sin humo y solitarias.

Moltes xemeneies queden, testimonis d'un passat industrial.
Belles i altives ara es convertixen en monuments urbans.
Aquell vell temps que les seues boques tiraven fum com si de núvols es tractara.
Queda en la nostra memòria present.
I és per això que totes estes xicotetes xemeneies, ara sense fum, volen
fer un homenatge a les seues majestuoses germanes solitàries. Ja no dibuixen
núvols, però dibuixen un paisatge que no hem de perdre mai.
Ara, les tenim sense fum i solitàries.

Cristina Guzmán Traver

Título: "Xemeneies sense fum"

Dimensiones variables, instalación de múltiples
elementos de (26 x 9) (14 x 9,5) (11 x 6) (7 x 7) cm.

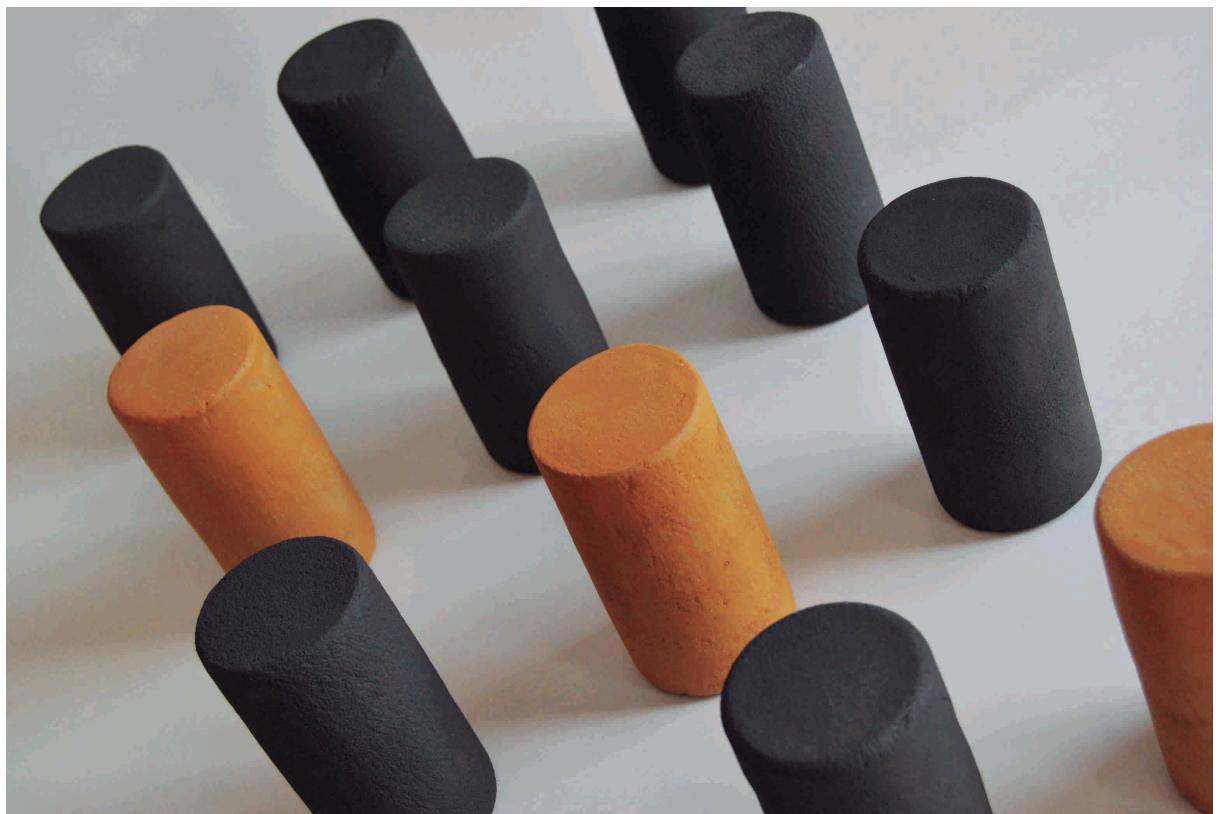
Pasta refractaria con aplicación
de óxidos y engobes.

Títol: "Xemeneies sense fum"

Dimensions variables, instal·lació de múltiples
elements de (26 x 9) (14 x 9,5) (11 x 6) (7 x 7) cm.

Pasta refractària amb aplicació
d'òxids i engalbes.

Año 2010. Any 2010.

38/39

A fuego lento, con calor, con leña, a fuego lento, siempre a fuego lento.

A foc lent, amb calor, amb llenya, a foc lent, sempre a foc lent.

Joáo Lourenço

Sin título.

Sense títol.

Torno y modelado.

Torn i modelatge.

Medidas: 35 x 14 cm.

Mesures: 35 x 14 cm.

Reducción en horno de leña.

Reducció en forn de llenya.

Año 2008.

Any 2008.

40/41

Me dejo llevar, enredado en un baile de sentimientos vírgenes de arena,
mares y azules para compartir contigo.

Em deixe portar, enredat en un ball de sentiments verges de sorra,
mars i blaus per a compartir amb tu.

Arístides Martín

Titulo: "El horizonte se me hizo agua".

Títol : "El horizonte se me hizo agua"

Consta de tres piezas de 38 x 38 cm. cada una.

Consta de tres peces de 38 x 38 cm. cada una.

Barro rojo, engobes, esmaltes, aplicaciones de hilo de cobre.

Fang roig, engalbes, esmalts, aplicacions de fil de coure.

Año 2008.

Any 2008.

Al Amor que siempre nos hace palpitarn y que nos hace ser mejor,
nos hace bien.

A l'Amor que sempre ens fa palpitarn i que ens fa ser millor,
ens fa bé.

Salvador Pardo

Título: "Ao amor, o sentimento que nos une e unifica"

Medidas: 90 x 60 cm.

Tierras de Buño y gres.

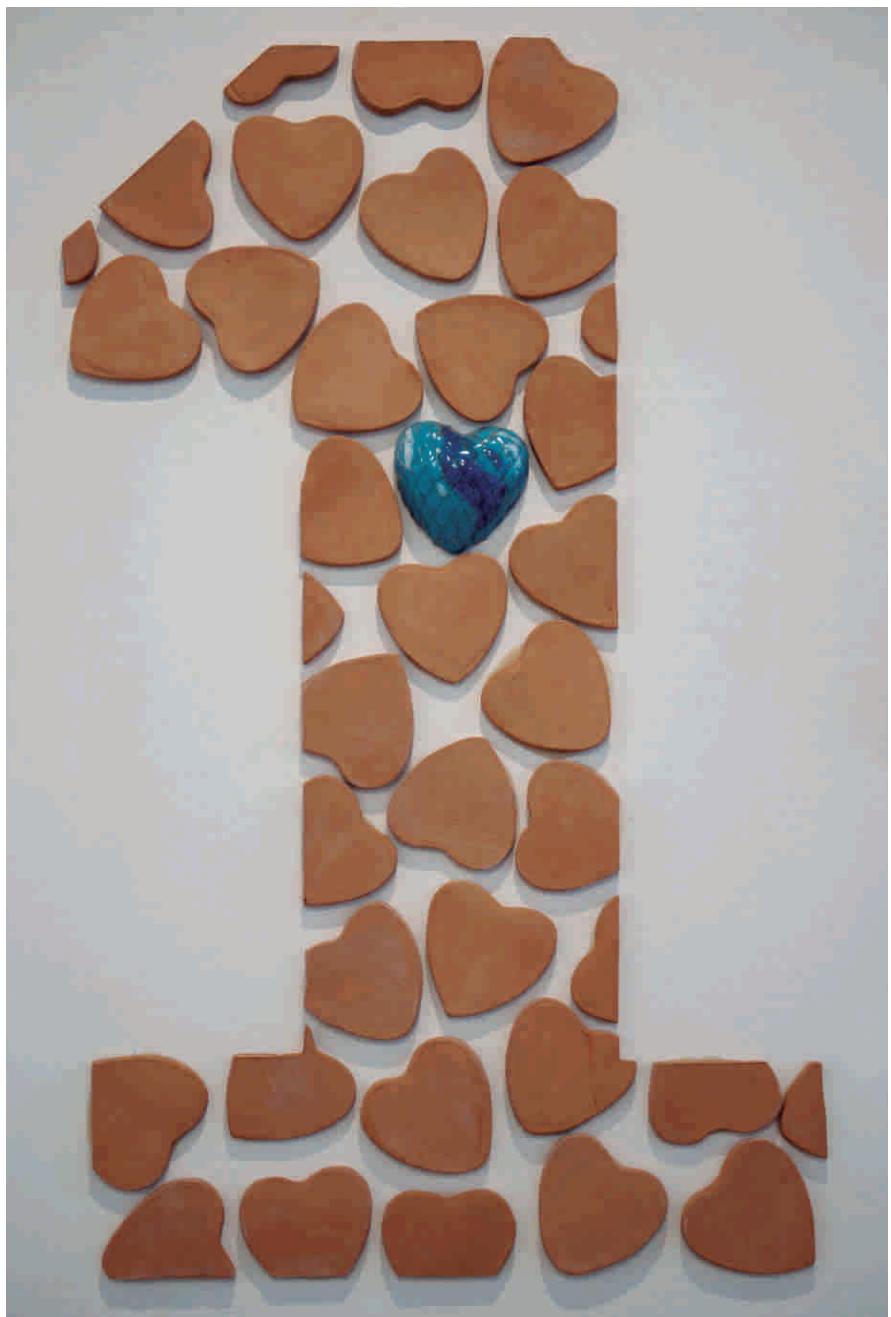
Año 2010.

Títol: "Ao amor, o sentimento que nos une e unifica"

Mesures: 90 x 60 cm.

Terres de Buño i gres.

Any 2010.

Habita en un mundo interior de auto-reflexión. Las figuras provienen de la imaginación que va más allá de la mera representación, con sus formas equilibradas que invitan al espectador a mediar en la condición humana.

Habita en un món interior d'autoreflexió. Les figures provenen de la imaginació que va més enllà de la mera representació, amb les seues formes equilibrades que inviten a l'espectador a mediar en la condició humana.

Luís Plaza García

Título "El Mundo de las ideas"

Títol "El Mundo de las ideas"

Técnica mixta en pastas desnudas.

Tècnica mixta en pastes nues.

Gres, porcelana y pasta de autor.

Gres, porcellana i pasta d'autor.

Planchas con figuras modeladas.

Planxes amb figures modelades.

Medidas: 33 x 18 x 36 cm.

Mesures: 33 x 18 x 36 cm.

Año 2010

Any 2010

Ciento y un poco más cilindros de diferentes tamaños, de diferentes barros que recogen el caer de las gotas de agua provocando un rítmico y suave sonido, haciendo la función de gardachoiva o paraguas.

Cent i un poc més cilindres de diferents grandàries, de diferents fangs que arrepleguen el caure de les gotes d'aigua provocant un rítmic i suau so, fent la funció de gardachoiva o paraigues.

Joaquim Pombal, Marisa Alves, Marc Brocal

Título "Um de cada um"

Instalación de múltiples piezas de diferentes pastas y tamaño.

Barro rojo, gres y refractario.

Temperatura: Varias.

Año 2008.

Títol: "Um de cada um"

Instal·ació de múltiples peces de diferents pastes i grandària.

Fang roig, gres i refractari.

Temperatura: Diverses.

Any 2008.

48/49

Mensaje con más de un contenido, por una parte está la protesta de las comidas basura de los niños, por otra el tendedero significa la imagen de un momento. El actual en muchos aspectos es para enfadarse.

Mi trabajo con el barro es un sentimiento de la misma vida, buscando la libertad de expresión por medio de técnicas cerámicas complementándolas con la investigación.

Missatge amb més d'un contingut, d'una banda està la protesta dels menjars fem dels xiquets, per una altra l'estenedor significa la imatge d'un moment. L'actual en molts aspectes és per a enfadar-se. El meu treball amb el fang és un sentiment de la mateixa vida, buscant la llibertat d'expressió per mitjà de tècniques ceràmiques complementant-les amb la investigació.

Lourdes Rodríguez

Título: "El enfado de los baberos"

Títol: "El enfado de los baberos"

Instalación.

Instal·ació.

Medidas: 315 x 190 x 35 cm.

Mesures: 315 x 190 x 35 cm.

Cerámica, cobre e hierro.

Ceràmica, coure i ferro.

Año 2008

Any 2008

50/51

A fuego lento el alimento-pasta-pócima revitaliza y hace inmune. Se ofrece abundante a los sentidos y al espíritu, se paladea con deleite. Revisitación de ícono pop en tono matérico, sensual, poético.

A foc lent l'aliment-pasta-poció revitalitza i fa immune. S'ofereix abundant als sentits i a l'espiritu, es paladeja amb delit. Revisitació d'ícona pop en to matèric, sensual, poètic.

Magdalena Rodríguez

Titulo: "Al Dente"   Títol: "Al Dente"

Consta de dos piezas:

Caldero: 34 diámetro x 24 cm. alto

Boca: 44 largo x 23 ancho x 42 cm. alto

Consta de dos peces:

Calder: 34 diàmetre x 24 cm. alt

Boca: 44 llarg x 23 ample x 42 cm. alt

Arcilla refractaria, pasta de papel, óxido y engobes.   Argila refractària, pasta de paper, òxid i engalbes.

Temperatura: 1200º C   Temperatura: 1200°C

Año 2010.   Any 2010.

Transformación, deconstrucción o descontextualización del objeto una vez torneado, buscando la espontaneidad y frescura de la intervención. Carácter propio de cada pieza a través de su materia, y que unidas por ejes verticales buscan agrupar la diversidad, hacer un orden del desorden, crear una referencia visual de conjunto que nos lleve luego a la observación individual de cada componente.

Transformació, desconstrucció o descontextualització de l'objecte una vegada tornejat, buscant l'espontaneïtat i frescor de la intervenció. Caràcter propi de cada peça a través de la seu matèria, i que unides per eixos verticals busquen agrupar la diversitat, fer un orde del desorde, crear una referència visual de conjunt que ens porte després a l'observació individual de cada component.

Estefanía Sánchez Barreiro

Título "En torno a la Pasta"

Títol "En torno de la Pasta"

Instalación de múltiples piezas encajadas en ejes verticales.

Instal·lació de múltiples peces encaixades en eixos verticals.

Barro de Buño, gres y pastas refractarias.

Fang de Buño, gres i pastes refractàries.

Técnica: torno

Tècnica: torn

Temperatura: 1225°C

Temperatura: 1225°C

Año 2007.

Any 2007.

Mi obra es barro y mar... el retroceso de la pasta, usamos arcilla y agua para construir las piezas y cuanta más agua echamos volvemos atrás y lo único que queda es el agua.

La meua obra és fang i mar... el retrocés de la pasta, utilitzem argila i aigua per a construir les peces i com més aigua tirem tornem enrere i l'única cosa que queda és l'aigua.

Lourdes Zapata

Colaboración fotográfica: Ferdinand Fahlbusch

Col·laboració fotogràfica: Ferdinand Fahlbusch

Montaje de 5 fotos de 20 x 30 cm.

Muntatge de 5 fotos de 20 x 30 cm.

Año 2010. Any 2010.

ARTISTAS PARTICIPANTES ARTISTES PARTICIPANTS

SONIA ABOLLO. arxilarte@terra.es
MARISA ALVES. centoecatorze@gmail.com
XELA AREA. congresoceramico@hotmail.com
MARC BROCAL. mark7et@gmail.com
ANGELA MARIA CRESPO. angela3260@hotmail.com
JUANA FERNANDEZ. nanafdez@hotmail.com
ANDREINA FRANCESCHI. aefepe@gmail.com
AINARA GARAY. ainaritagaray@gmail.com
CRISTINA GUZMAN. guzmantraver@gmail.com
JOAO LOURENÇO. joaolilourenco@gmail.com
ARISTIDES MARTIN. ceramica_gc@yahoo.es
SALVADOR PARDO. salvador.pardo@gmail.com
LUIS PLAZA. luis_plaza_garcia@hotmail.com
JOAQUIM POMBAL. centoecatorze@gmail.com
LOURDES RODRIGUEZ. lourdesescultura@hotmail.com
MAGDALENA RODRIGUEZ. magdaronda@hotmail.com
ESTEFANIA SANCHEZ. fanisba@yahoo.es
LOURDES ZAPATA. louzapa@yahoo.es

